

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۵۲۷

دری

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۵۳۷، «درء» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «درء» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «درء» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

۵۳۷	شماره
درء	ریشه
۵	تعداد تکرار
۴	تعداد مشتقات
۳۷	تعداد ریشه مرتبط

فهرست مشتقات

۱. فَاذْرَأْتُمْ (۱) ۲. فَاذْرِعُوا (۱) ۳. يَذْرَعُونَ (۲) ۴. يَذْرَأُ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اتى (۱)	۸. بغى (۱)	۱۶. سوء (۲)	۲۴. قتل (۲)	۳۱. مرر (۱)
۲. اجر (۱)	۹. حسن (۲)	۱۷. شهد (۲)	۲۵. قعد (۱)	۳۲. موت (۱)
۳. اخر (۱)	۱۰. خرج (۱)	۱۸. صبر (۲)	۲۶. قول (۲)	۳۳. نفس (۲)
۴. الله (۲)	۱۱. دور (۱)	۱۹. صدق (۱)	۲۷. قوم (۱)	۳۴. نفق (۲)
۵. اله (۲)	۱۲. ريب (۱)	۲۰. صلو (۱)	۲۸. كنم (۱)	۳۵. وجه (۱)
۶. انن (۱)	۱۳. ربع (۱)	۲۱. طوع (۱)	۲۹. كذب (۱)	۳۶. وعلن (۱)
۷. اول (۲)	۱۴. رزق (۲)	۲۲. عذب (۱)	۳۰. كون (۲)	۳۷. وله (۲)
	۱۵. سرر (۱)	۲۳. عقب (۱)		

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۷۲} وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا قَدَّارًا تُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ
۲. {آل عمران - ۱۶} الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَنِّي أَنفُسِكُمْ الْمَوْتُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ
۳. {الرعد - ۲۲} الَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ
۴. {النور - ۸} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ
۵. {القصص - ۵۴} أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ